

UNIWERSYTET W BIAŁYMSTOKU
WYDZIAŁ PRAWA

BIAŁOSTOCKIE STUDIA
PRAWNICZE

PRZYJAZNA GRANICA
NIEZBĘDNYM ELEMENTEM WZMACNIANIA
STOSUNKÓW SPOŁECZEŃSTW
POLSKI I ROSJI

Redakcja naukowa
Mieczysława Zdanowicz

Rada naukowa:

Lidia Abramczyk, Vladimir Babčak, Leonard Etel, Marian Filar, Edward Gniewek, Jose Luis Iriarte Angél, Adam Jamróz, Marina Karasiowa, Aleksiei S. Kartsov, Cezary Kosikowski, Bernard Kitous, Petr Mrkyvka, Andrei A. Novikov, Emil Pływaczewski, Stanisław Prutis, Eugeniusz Ruśkowski, Walerian Sanetra, Sebastiano Tafaro, Wiktor Trinczuk

Kolegium redakcyjne:

Teresa Mróz, Grażyna B. Szczygieł, Mieczysława Zdanowicz, Justyna Matys

© Copyright by Wydział Prawa Uniwersytetu w Białymstoku, Temida 2

Białystok 2011

Publikacja została wydana przy współfinansowaniu przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP w ramach konkursu „Promocja wiedzy o Polsce – 2011”

Żadna część tej pracy nie może być powielana i rozpowszechniana w jakiegokolwiek formie i w jakikolwiek sposób (elektroniczny, mechaniczny), włącznie z fotokopiowaniem – bez pisemnej zgody wydawcy.

Niniejsza wersja jest wersją pierwotną Białostockich Studiów Prawniczych.

ISSN 1689–7404

Redaktor językowy:

Barbara Polityńska–Lewko, Daniil Tuzov

Opracowanie graficzne i typograficzne:

Jerzy Banasiuk

Projekt okładki:

Bauhaus

Redakcja techniczna:

Jerzy Banasiuk

Korekta tekstów polskich: *Bogumiła Mancewicz*

Wydawca: Wydział Prawa Uniwersytetu w Białymstoku, Temida 2

Zainteresowanych współpracą prosimy o kontakt z kolegium redakcyjnym

na adres: Justyna Matys, 15–213 Białystok, ul. Mickiewicza 1, tel. 085 7457192;

e-mail: j.matys@uwb.edu.pl, bądź z Wydawnictwem Temida 2 z dopiskiem – Białostockie Studia Prawnicze.

Spis treści

Wprowadzenie (Mieczysława Zdanowicz).....	11
---	----

CZĘŚĆ I

UWARUNKOWANIA WSPÓLCZESNYCH STOSUNKÓW POLSKI I ROSJI

OLEG N. BARABANOV

UNIwersytet MGIMO Państwowy Moskiewski Instytut Stosunków Międzynarodowych w Rosji

Konceptualne podejście do dialogu o różnym ideologicznym rozumieniu wartości europejskich między Rosją a Unią Europejską.....	15
---	----

JANUSZ SZYMAŃSKI

UNIwersytet w Białymstoku

Relacje traktatowe z Rosją po przystąpieniu Polski do UE.....	41
---	----

TOMASZ DUBOWSKI

UNIwersytet w Białymstoku

Granica polsko–rosyjska jako granica zewnętrzna Unii Europejskiej.....	74
--	----

JANUSZ SZYMAŃSKI

UNIwersytet w Białymstoku

Podstawowe instrumenty prawne współpracy transgranicznej w ramach Rady Europy.....	90
--	----

CZĘŚĆ II

PRZYJAZNA GRANICA – ASPEKTY SPOŁECZNO–EKONOMICZNE

JERZY MENKES

SZKOŁA GŁÓWNA HANDLOWA W WARSZAWIE

Instytucjonalizacja współpracy. Potencjał i perspektywy.....	113
--	-----

MIECZYSLAWA ZDANOWICZ

UNIwersytet w Białymstoku

Readmisja w relacjach Polski i Rosji.....	131
---	-----

Spis treści

ANNA DOLIWA–KLEPACKA
UNIwersYTET W BIAŁYMSTOKU

Możliwości odstąpienia od reżimu wizowego przy przekraczaniu
zewnętrznej granicy Unii Europejskiej142

ALEKSANDER MAKSIMCZUK
UNIwersYTET W BIAŁYMSTOKU

Przepływ towarów przez polsko–rosyjską granicę. Polsko–rosyjski
handel zagraniczny w momencie integrowania się Polski z UE.
Wybrane aspekty ekonomiczne.....158

AGNIESZKA PIEKUTOWSKA
UNIwersYTET W BIAŁYMSTOKU

Uwarunkowania i implikacje współczesnych
migracji ekonomicznych polsko–rosyjskich.....179

VADIM V. VOYNIKOV
PAŃSTWOWY UNIwersYTET IM. KANTA W ROSJI

Rosja i Unia Europejska: współpraca w sferze ochrony prawnej192

LESZEK SIDOROWICZ
PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA IM. PROFESORA EDWARDA SZCZEPANIKI W SUWAŁKACH

Nowa jakość polskich granic państwowych w kontekście
integrowania się Polski z UE a problemy przepływu ludzi przez granice
Rzeczypospolitej Polskiej i Federacji Rosyjskiej.
Wybrane aspekty prawno-ekonomiczne202

CZĘŚĆ III

PRZYJAZNA GRANICA A BEZPIECZEŃSTWO

EMIL W. PŁYWACZEWSKI
UNIwersYTET W BIAŁYMSTOKU

Geneza i stan badań kryminologicznych nad bezpieczeństwem w Polsce229

KATARZYNA LASKOWSKA
UNIwersYTET W BIAŁYMSTOKU

Przestępczość związana z nielegalną imigracją
w kontekście przemian zjawiska i prawa.....242

Spis treści

WOJCIECH FILIPKOWSKI
UNIwersytet w Białymstoku

Nowe kierunki badań nad bezpieczeństwem w Polsce i ich efekty261

MAGDALENA PERKOWSKA
UNIwersytet w Białymstoku

Fenomen przestępczości granicznej na odcinku granicy
z Obwodem Kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej276

RECENZJE

TOMASZ R. ALEKSANDROWICZ

Bezpieczeństwo w Unii Europejskiej, Warszawa 2011, 219 s.

(*rec. Tomasz Dubowski*)293

Orzecznictwo (*oprac. Radosław Kamiński*)299

Wybór literatury (*oprac. Agnieszka Piekutowska*).....305

I часть
**ОБУСЛОВЛЕННОСТЬ СОВРЕМЕННЫХ ОТНОШЕНИЙ ПОЛЬШИ
И РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ**

ОЛЕГ Н. БАРАБАНОВ

МОСКОВСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ИНСТИТУТ МЕЖДУНАРОДНЫХ ОТНОШЕНИЙ (УНИВЕРСИТЕТ) МИД РОССИИ

Концептуальные подходы к диалогу о различном идеологическом понимании европейских ценностей между Россией и Европейским Союзом. 15

ЯНУШ ШИМАНЬСКИ
УНИВЕРСИТЕТ В БЕЛОСТОКЕ

Договорные отношения с Россией после вступления Польши в Европейский Союз 41

ТОМАШ ДУБОВСКИ
УНИВЕРСИТЕТ В БЕЛОСТОКЕ

Польско–российская граница как внешняя граница Европейского Союза 74

ЯНУШ ШИМАНЬСКИ
УНИВЕРСИТЕТ В БЕЛОСТОКЕ

Основные правовые инструменты трансграничного сотрудничества в рамках Совета Европы..... 90

II часть
**ДРУЖЕСТВЕННАЯ ГРАНИЦА
– ОБЩЕСТВЕННО–ЭКОНОМИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ**

ЕЖИ МЕНКЕС
ГЛАВНАЯ КОММЕРЧЕСКАЯ ШКОЛА

Институционализация сотрудничества. Потенциал и перспективы..... 113

МЕЧИСЛАВА ЗДАНОВИЧ
УНИВЕРСИТЕТ В БЕЛОСТОКЕ

Радмиссия в отношениях Польши и России..... 131

АННА ДОЛИВА–КЛЕПАЦКА
УНИВЕРСИТЕТ В БЕЛОСТОКЕ

Возможности отступления от визового режима при пересечении внешней границы Европейского Союза..... 142

Spis treści

АЛЕКСАНДЭР МАКСИМЧУК
УНИВЕРСИТЕТ В БЕЛОСТОКЕ

Перемещение товаров через польско–российскую границу.
Польско–российская внешняя торговля в период интеграции
Польши с ЕС. Избранные экономические аспекты158

АГНЕСКА ПЕКУТОВСКА
УНИВЕРСИТЕТ В БЕЛОСТОКЕ

Обусловленность и последствия современной польско–российской
экономической миграции179

ВАДИМ В. ВОЙНИКОВ
БАЛТИЙСКИЙ ФЕДЕРАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ ИММАНУИЛА КАНТА

Россия и ЕС: сотрудничество в правоохранительной сфере192

ЛЕШЕК СИДОРОВИЧ
ГОСУДАРСТВЕННАЯ ВЫСШАЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ ШКОЛА ИМ. ПРОФЕССОРА ЭДВАРДА ЩЕПАНИКА
В СУВАЛКАХ

Новое качество польских государственных границ
в контексте интеграции Польши с ЕС и проблемы перемещения людей через
границу Республики Польша и Российской Федерации.
Избранные экономико–правовые аспекты.....202

III часть ДРУЖЕСТВЕННАЯ ГРАНИЦА И БЕЗОПАСНОСТЬ

ЭМИЙ В. ПЛЫВАЧЕВСКИ
УНИВЕРСИТЕТ В БЕЛОСТОКЕ

Генезис и состояние криминологических исследований
безопасности в Польше229

КАТАЖИНА ЛЯСКОВСКА
УНИВЕРСИТЕТ В БЕЛОСТОКЕ

Преступность, связанная с незаконной иммиграцией,
в контексте изменений явления и права.....242

Spis treści

ВОЙЦЕХ ФИЛИПКОВСКИ
УНИВЕРСИТЕТ В БЕЛОСТОКЕ

Новые направления исследований безопасности в Польше
и их результаты.....261

МАГДАЛЕНА ПЕРКОВСКА
УНИВЕРСИТЕТ В БЕЛОСТОКЕ

Феномен пограничной преступности на участке границы
с Калининградской областью Российской Федерации.....276

РЕЦЕНЗИИ

ТОМАШ Р. АЛЕКСАНДРОВИЧ
Безопасность в Европейском Союзе, Варшава 2011, стр. 219

(*рец. Томаш Дубовски*).....293

Юриспруденция (*разр. Радослав Каминьски*).....299

Выбор литературы (*разр. Агнешка Пекутовска*).....305

WPROWADZENIE

Warunkiem trwałego i stabilnego rozwoju stosunków między Polską a Rosją jest istnienie właściwej atmosfery w kontaktach międzyludzkich obu społeczeństw. Przełamywanie nieufności i stereotypów, tworzenie odpowiednich, przyjaznych warunków dla przekraczania granicy, wyjaśnianie historycznych, trudnych i spornych problemów – to elementy, których realizacja powinna odbywać się na wszystkich szczeblach społecznej interakcji między obydwoma narodami.

Wzmocnienie relacji między społeczeństwami obu państw wydaje się szczególnie istotne z perspektywy regionów przygranicznych i prawdopodobnie inicjowanie wzajemnego dialogu jest na tym obszarze ułatwione. Nie zmienia to faktu, iż efekty owego dialogu mogą okazać się widoczne i korzystne w wymiarze ogólnokrajowym. Rozwijanie relacji społecznych staje się zatem istotnym elementem czynienia z granicy polsko–rosyjskiej granicy „przyjaznej”.

Celem publikacji jest także analiza prawnych i praktycznych aspektów funkcjonowania granicy polsko–rosyjskiej, będącej jednocześnie zewnętrzną granicą Unii Europejskiej. Fakt ten jest z polskiej perspektywy niezwykle istotny. Polska musi bowiem realizować unijną politykę migracyjną i wizową oraz zapewnić bezpieczeństwo w kontekście kontroli ruchu osobowego na zewnętrznej granicy UE. Fakt ten przynosi określone konsekwencje w zakresie stosunków społeczeństw polskiego i rosyjskiego.

Publikacja składa się z trzech części. W pierwszej omówione zostały uwarunkowania współczesnych stosunków Polski i Rosji, w drugiej poruszone zostały społeczno–ekonomiczne aspekty związane z ruchem osobowym i towarowym na wspólnej granicy tych państw, w ostatniej zaś zwrócono uwagę na aspekty bezpieczeństwa w omawianym kontekście.

Zaproponowane ujęcie tematu – w zamyśle Autorów – przybliży Czytelnikowi złożoność problematyki związanej ze statusem granicy i zasadami jej przekraczania zarówno dla ruchu osobowego, jak i towarowego oraz wskaże, jakie działania mogą zostać podjęte, aby granica ta stała się przyjazna.

Mieczysława Zdanowicz